

Täysistunto

Torstai 22.10.2020 klo 16.00—18.45

2.3. Suullinen kysymys sähköön siirtohintojen korotuskaton laskemisesta (Paavo Arhinmäki vas)

Suullinen kysymys SKT 138/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän samaan aihekokonaisuuteen on esittänyt kysymyksen myös vasemmistoliiton ryhmä. Olkaa hyvä, edustaja Arhinmäki.

Keskustelu

16.38 **Paavo Arhinmäki vas:** Arvoisa puhemies! Sähköverkot ovat luonnollinen monopoli. Jos niitä ei rajoiteta, se on oikeus painaa rahaa omistajalle.

Kun kuuntelee nyt kokoomuksen puheenvuoroja, niin kyllä on pukki kaalimaan vartijana. Muistan nimittäin erittäin hyvin, että kun Caruna-kauppoja tehtiin, sitä junailivat kokoomuslainen pääministeri Jyrki Katainen ja työ- ja elinkeinoministeri Jan Vapaavuori, [Vasemmalta: Oho!] ja kun tehtiin tämä uusi valvontamalli, jota nämä ovat käyttäneet hyväksi, kokoomus oli silloinkin hallituksessa.

Caruna ja Elenia ovat pääasiassa ulkomaalaisomistuksessa, ja ne ovat kaksi suurinta verkkoyritystä. Ne ottavat voitot meiltä ja vievät ne ulkomaille. Caruna on välttänyt verojen maksamista vielä voitoistakin veroparatiisijärjestelyillä. Tähän on puututtava. Sähköverkkoyhtiöt ovat korottaneet kohtuuttomasti maksuja ja keräävät kohtuuttomia voittoja.

Minulla onkin kaksi kysymystä nyt, ministeri Lintilä, teille: lasketteko korotuskattoa merkittävästi ja puututteko te tähän tuottomalliin, joka on mahdollistanut [Puhemies koputtaa] ihmisten rahastamisen? [Ben Zyskowicz: Kiitos tuesta! — Paavo Arhinmäen välihuuto]

16.39 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me tulemme laissa tekemään muutamia, sanotaanko, isompia siirtoja. Siellä on esimerkiksi tämä toimitusvarmuuden vaatimuksen pidentäminen kahdeksalla vuodella, eli ne investoinnit voidaan tehdä pidemmällä ajalla. Tähän liittyen ehkä vielä merkittävämpi on se, että annamme Energiavirastolle mahdollisuuden valvoa niitä investointeja, että ei yli-investoida, mikä viimeksi nousi ongelmaksi, eli yli-investoitiin ja sen varjolla nostettiin sitten hintoja. Mikä myös tulee olemaan merkittävää, on korotuskaton laskeminen. Tällä hetkellä se on se 15, ja voin sanoa, että se tulee olemaan merkittävästi alempi siinä lakiesityksessä, jonka saliin tuon.

16.40 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitikassa jälki-
viisaus ja syyttely on helppo laji, mutta joskus se osuu oikeaan. Täytyy sanoa, edustaja Ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2020 vp

hinmäki, että osuite oikeaan. Hän palasi vuoteen 2013, kun tässä salissa käytiin lähetekeskustelu sähkömarkkina-alaista. Aika moni kollega täällä silloin totesi, että tämä tulee johtamaan merkittäviin siirtohintojen korotuksiin. Olimme hieman eri mieltä kuin ministeriön virkamiehet, mutta meitä ei silloin uskottu.

Toinen syy oli se, että Energiavirasto korotti suurimman sallitun tuoton määrää merkittävästi vuonna 2016, jolloin osa monopoliyhtiöistä käytti tilannetta hyväkseen — olipa investointia tai ei, he korottivat tariffejaan eli siirtohintojaan — mutta eivät suinkaan kaikki.

Jos me nyt haluamme korjata tämän tilanteen, niin meidän täytyy puuttua silloin tähän sähköverkon nykykäyttöarvoon, josta tämä tuotto lasketaan. Eli oletteko, ministeri Lintilä, valmis tulemaan kokoomuksen linjoille, ainakin osittain, [Puhemies koputtaa] että me muutamme tätä tilannetta niin, että siirtohinnat... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.41 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Eestilä oli aivan oikeassa puheenvuorossaan. Sitä kritisoitiin, ja, no, tietysti voi sanoa, että silloin oli helppo olla oppositiossa tekemässä vastalauseita siihen. Mutta muistan kyllä hyvin, että muun muassa ensimmäisen kauden edustaja Sipilä kovasti kertoi siitä, kuinka tämä tulee nostamaan hintoja.

Mutta nuo ratkaisut, joita äsken kerroin edustaja Arhinmäen kysymykseen, tulevat tiiputtamaan näitten yritysten tuottoprosentin muutaman vuoden sisällä 4 prosentin luokkaan, eli silloin me olemme aika lailla samalla tasolla kuin Ruotsissa ollaan tällä hetkellä. Eli voi sanoa, että kyllä me yhtymäkohtia tietyllä tavalla löydämme täältä. Mutta se, mitä pidän merkittävänä, on se, että Energiavirasto on luvannut, että he avaavat oman laskentajärjestelmänsä, kun tämä laki on tuotu ja käynyt eduskunnan läpi.

16.42 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sähköverkko on tärkeää pitää kotimaisissa käsissä ja omistuksessa. Sähkön siirtohintojen korkeudesta ja niiden nousemisesta vain osa voidaan selittää sillä, että tehdään myrskyvarmaa verkkoa. Yle tutki tätä, ja se oli vain 4 prosenttia, mikä siihen käytettiin, eli kaikki ei selity sillä, ja vuorokausien sähkökatkot ovat aika ikävää pidettävää tuolla haja-asutusalueilla. Siinä on paljon tekemistä vielä. Mutta sähkön siirtohinnat ovat kohtuuttomat. Onko mietitty, voiko ajatella sillä tavalla, että sähkön siirtohintaa ei menisi sähkölaskussa kulutuksen hinnan yli, koska tämmöistäkin kannattaisi varmaan miettiä?

Ja tämä turveasia, tämä on aika vakava paikka. Kotimainen energianlähde kielletään. Oletteko miettinyt, kuinka paljon se nostaa sähkönhintoja, [Puhemies: Kiitoksia!] kun turve kielletään?

16.43 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin haluan korjata tuon, että ei kukaan ole turvetta kieltämässä. En minä ainakaan ole ollut yhdessäkään pöydässä, jossa turve kielletäisiin.

Sitten tuohon kysymykseen. Tämä on vähän sellainen asia, että meillä ei varmaan kyllään ole oikeastaan täysin roolia tähän tilanteeseen. Jos me ajattelemme, että meillä ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana siirtohinnat nousseet karkeasti noin 50 prosenttia, samaan aikaan meidän energiaveron on 2,5-kertaistunut, eikä taida olla yhtään puoluetta tässä salissa, joka ei ole ollut mukana nostamassa energiaveron, eli tämä on niitä valintoja, joita politiikassa joudutaan tekemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2020 vp